

SPOMINSKA PLOŠČA FRANCU HOČEVARJU

MARKO RAZPET

Pedagoška fakulteta

Univerza v Ljubljani

Math. Subj. Class. (2010): 01A55, 01A60, 01A70

Matematiku Francu Hočevanju so 20. junija 2009 v rojstni Metliki odkrili spominsko ploščo. Prispevek vsebuje njegov kratek življenjepis in delo ter predstavi nekaj njegovih znanstvenih objav.

MEMORIAL TABLET TO FRANC HOČEVAR

On June 20, 2009 a memorial tablet to mathematician Franc Hočevan at his birthplace in Metlika, Slovenia was unveiled. This article contains his short biography and work, and presents some of his scientific publications.

I. Ko smo odkrivali spominsko obeležje matematiku Francu Jožefu Hočevanju (1853–1919), smo se lahko v mislih vsaj za hip preselili v svoja osnovnošolska in dijaška, morda tudi v študentska leta, ko smo bolj ali manj uspešno stopali v svet matematike. Nekomu je bila morda pretežka, drugemu se je zdela nepotrebna, tu in tam pa se je le našel kdo, ki z njo ni imel posebnih težav. Še več, vzljubil jo je in postala mu je celo življenjska nuja in užitek, kot se je izrazil prof. Josip Plemelj (1873–1967). Nedvomno je za to potrebno imeti nekaj nadarjenosti, ki pa jo je treba še odkriti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da to ni vse: poleg nadarjenosti so za uspeh potrebni tudi pogum, delavnost in vztrajnost. In zato so po navadi dobrodošli dobri učitelji in profesorji. Franc Hočevan je imel to srečo, da je na gimnaziji v Ljubljani imel izvrstnega in priljubljenega profesorja, ki je spoznal njegove sposobnosti in ga popeljal v svet matematike, tako da jo je vzljubil za vse življenje.

Po končani gimnaziji je mladi Franc odšel na cesarski Dunaj, kjer je študiral matematiko in fiziko pri samih uglednih znanstvenikih tistega časa. Ludwig Boltzmann (1844–1906) je bil njegov profesor matematike in pri njem je mladi Franc tudi doktoriral, star komaj 22 ali 23 let, po podatkih v [4] leta 1875, po [2] pa leta 1876, in sicer se je v svoji doktorski disertaciji posvetil nekaterim določenim integralom. Postal je doktor filozofije in takoj za tem asistent na dunajski tehniški visoki šoli. V šolskem letu 1875/76 je